

pping bestond
van Johannes
n den beginne
hij God en de

Gebod, waarin
Mij, Gij Vader
Ik bij U had

noemen, want
d zijn, behoort

bevend en be-
het „eet de
logie, zoo het
evens daarom
der in verband

de geloovige
de dogmatiek

min als elders
volledige voor-
ke realiteit.

uiten, smaakt

onder de be-
concentreert
het dynamische
leven uitgaat

en het meta-
waarneem-
hij geen oog-
gen.

„Het Wezen
delijk dan na-
er) worden op-
de verklaring
rakke almacht
en zin hebben
tuur nooit om-

der de namen
preekt. Daarin
betrekking uit-
absoluut Zijnde
baren. Want
it kunnen ont-
natuur te

ij de Drieën-
vuldigheid ge-
rieënheid
n en de Gees
God de Vader,
at in het ge-
te zaligen”
hem dan ook
gewijzen”. En
odalisme (van
staun, dekt hij
f: het geloof
et in elkander
opvatting hem
s kennen van
hysisch, maar

de eigenschap-
en de Heilig-
n getuigt hij:
als deugden,
h. Langs ethi-
oofsverzekerd
weer” (bl. 28,
gevoelen van
t veroordeelt
concepties dan
„wanneer in
l” wordt nam-
in consilium”
ih eenige ver-
ten” (bl. 32,
randelijkheid
n „van abso-
zin” (bl. 31,
onder de Al-
clairvoyance:
ij deze eigen-
t het geweten

enigszins uit-
t: „Wat vroeg
gd over seien-
ibera (wereld-
dat wij daar-
lijk nemen ook
wat de scho-
gebracht. Van
zijn we aller-
ag zelf maken
zich hier een

Dr Riemens

in het ethisch
tod volkomen

De ethische kan zich God niet denken zonder
de schepping.

Hij wil er zelfs niet aan denken.

In zijn gedachtenwereld is Gods Drieënheid en
zijn Gods deugden er om het scheepsel.

Men mag zelfs de vraag niet opwerpen, wat
God in Zichzelf is.

Hij is naar Zijn Drieënheid en Zijn deugden
van het scheepsel afhankelijk.

Nietwaar, dit druischt voor ons lijnrecht tegen
de Schrift in?

Hij heeft de schepping niet nodig.

Hij wordt van menschenhanden niet gediend,
alsof Hij ook maar aan iets behoefte had.

Wat Hij doet, doet Hij niet om des menschen,
zelfs niet om der geloovigen, maar alleen om
Zijns Naams wil.

Tusschen de Gereformeerde en de Ethische Gods-
beschouwing is dan ook geen brug te slaan, waar-
op zij elkander kunnen ontmoeten.

Wij mogen niet minder vragen dan dat men de
absolute onafhankelijkheid Gods van het scheepsel
zal belijden; dat men zal erkennen de Drieënheid
Gods, afgedacht ervan, of God zich als zoodanig
in een vrijwillige, geen noodzakelijke schepping
openbaart; dat God de alleen Wijze en alleen
Zalige Heere zou zijn geweest, al ware Hij nooit
tot scheppen overgegaan.

Water in den wijn te doen verbiedt ons onze
conscientie, voorgelicht door Gods Woord.

Ook wij erkennen de waarde van het ethische.
Als Dr Riemens mededeelt: „Ik kan in den
Bijbel het begrip „waarheid” niet vinden als louter
verstandelijke deugd, en evenmin dwaling als
louter verstandelijke fout” (bl. 37), dan zou
ik daarop willen antwoorden: ik ook niet.

Want het louter verstandelijke bestaat niet.

Het is een abstractie.

Maar het louter zedelijke (ethische) niet minder.
En dat laatste wordt door Dr Riemens vergeten.

Want hoewel hij het denken recht van spreken
wil toestaan, legt hij de beslissing toch in handen
van het ethische.

De werkelijkheid, waarin God ons geplaatst heeft,
is niet uitsluitend ethisch, ook niet uitsluitend
logisch, ook niet een combinatie van beide, maar
ze is ook fysisch en aesthetisch en geestelijk
en religieus en nog veel meer.

Daarom komt de ethische wereld- en levens-
beschouwing ons zoo eng en benauwd voor.

Zij is zoo eenzijdig.

En wat ons het droevigst aandoet: zij brengt
die eenzijdigheid ook over op God.

HEPP.

— Het ambtsjubileum van Prof. Dr H. H. Kuyper.

Den 26sten van deze maand zal het 25 jaar
geleden zijn, dat Dr H. H. Kuyper als hoogleeraar
aan de Vrije Universiteit optrad.

Wij willen er niet over uitweiden, hoe hij al
dadelijk zich begeven moest in den krigtdamp van
ons kerkelijke leven in die dagen.

Maar wel mogen wij er aan herinneren, hoe hij
zich aanstonds als een leider deed kennen.

In de gewichtigste synodale kwesties werd hij
van meestal betrokken.

Hij had gelegenheid zijn stuurmanswijsheid te
toon en toonde die ook.

Toen reeds was zijn argumentatie stringent, zijn
vermogen om steeds nieuwe oplossingen uit te
denken van hooge spanning en zijn betoogtrant
boeiend.

Als hoogleeraar scheen hij zich geheel aan het
vak van zijn liefde: kerkgeschiedenis te mogen
wijden met nog eenige praktische vakken erbij.
Prof. Rutgers doceerde ook nog kerkgeschiedenis,
zoodat er een arbeidsverdeling plaats had, die
ruimte liet voor meer gespecialiseerde studie.

Dan — in 1901 werd zijn vader als minister
naar Den Haag geroepen en werden hem de Dog-
matiek en de Encyclopaedie op de schouders ge-
legd. Ontving hij door de komst van de professoren
Bavinck en Biesterveld verlichting, toen Prof. Rut-
gers emeritus werd, kwam de gansche last van
kerkgeschiedenis en kerkrecht op hem te rusten.
Later, in de vacature-Bavinck, nam hij weder de
Dogmatiek op zich. En daarmee zijn de wisse-
ningen nog niet volledig beschreven.

Wie, gelijk ik, het voorrecht had zijn discipel
te zijn, zal grif getuigen, dat zijn colleges altijd even
verzorgd waren, dat men voelde met een meester
in het vak te doen te hebben en ook al bewoog
hij zich buiten zijn eigenlijke terrein, dan merkte
men al dra, dat hij ook daar thuis was. Hij bezit
de wonderde gave, zich in allerlei kwesties, die
zich aan hem voordoen, grondig in te werken.
Het kost hem blijkbaar geen buitengewone moeite
en onwillekeurig dringt zich hier een vergelijking
met zijn vader op.

In den laatsten Studentenalmnanak heeft Ds den
Boeft zich tot tolk gemaakt van allen, die aan
Prof. Kuyper's voeten hebben gezeten, om hooge
waardering voor hem als leermeester uit te
spreken. Hoe staat men gedurig versteld over zijn
kennis in de kerkgeschiedenis! Hoe zit hij in het
leven van Calvijn in! Wie de vrees mocht hebben
gekoesterd, dat met Prof. Rutgers de groote Cal-
vijn-kennis ons zou ontvallen zijn, werd beschaamd.
Want niet minder dan Prof. Rutgers is Prof. Kuyper
in de geschiedenis en de werken van Calvijn thuis.

Daarenboven doceerde hij een veel ruimer veld
van de kerkgeschiedenis dan zijn voorganger. Door
een belangrijke vondst in zake de Post-Acta van
de Groote Synode van Dordrecht had hij zich een
naam verworven en dien naam heeft hij gehand-
haafd. Zonder aan iemands verdiensten te kort
te doen mag hij zeker wel in dezen als primus
inter pares worden gehuldigd. Hoe gelukkig de
studenten, die zulk onderwijs mochten genieten.
Velen hebben het ondervonden, hoe hun diktaten
hun later van pas zijn gekomen. En zij zullen
gaarne op den jubileumsdag hun bewondering toon-
nen voor den historicus, wiens verdiensten zij
beter kennen dan iemand anders.

Maar zijn kennis van de geschiedenis wordt ge-
evenmaard door zijn kennis van het kerkrecht. Ook
hierin was hij een waardig opvolger van onzen
grooten Rutgers. Hij schudt de bestuilen van alle
Synodes onzer kerken in vroeger en later tijd als
uit zijn mouw en de Politica Ecclesiastica van
Voetius erbij. Voor hoeveel kerkrechtelijke afdwa-
lingen hij en door zijn adviezen en door zijn disci-
pelen onze kerken heeft behoed, is niet aan te
geven. Schier ontelbaar zijn de brieven, waarin men
hem om kerkrechtelijke raad vraagt. En waar hij
den tijd vandaan haalt, weet men niet, maar hij
beantwoordt die brieven uitvoerig en wel gedocu-
menteerd en vindt daarin zijn beloning, dat hij
de kerken dienen mag. Als zijn kerkrechtelijke ad-
vieszen eens gebundeld werden, hoeveel bladzijden
zouden ze niet beslaan! En dan zijn geheel na-
tuurlijken invloed op onze Synodes. Er is geen
deputaatschap van eenig belang, of hij wordt er
in benoemd. Hoeveel moeite hij ook soms doet
er buiten te blijven, hoe dringend hij het ook
verzoekt, men laat hem niet los en hij zwicht.
Ons blad heeft er reeds meer op gewezen, hoe
hij meer dan iemand het oor van de Synode heeft.
Mij dunkt, er zullen er in de kerken velen gevonden
worden, die op den dag van zijn jubileum be-
hoefte gevoelen om hem als canonicus hun dank-
baarheid te doen blijken.

Bovendien kan niet gezwezen worden over zijn
arbeid in „De Heraut”. Ook dien arbeid moest hij
al spoedig na zijn benoeming op zich nemen. Hoe
hij er zich van kweet, wordt misschien wel het
best hierdoor getypeerd, dat men in het eerst dacht,
dat de artikelen van zijn hand door zijn vader
waren geschreven. Dat pleit en voor den stijl en
voor den inhoud. En ook nu nog wordt, als „De
Heraut” in huis komt, door verreweg de meesten
het eerst naar de artikelen van den tegenwoor-
digen Hoofdredacteur gegrepen.

Voor eenige jaren werd Prof. Kuyper door ern-
stige krankheid bezocht. Door de genade Gods werd
hij weer opgericht en neemt hij zijn al veelzijdiger
wordenden arbeid van week tot week met de hem
eigen nauwgezetheid waar.

Hij gelieve de heilwensen van ons blad te
aanvaarden.

De Heere handhave hem nog tientallen van jaren
op zijn post.

Nog lang siere Prof. Kuyper onze Universiteit,
diene hij onze kerken, doe hij ons genieten van
de vruchten van zijn pen.

Hij beleve een nieuwe doorwerking van onze
Calvinistische beginselen, waarvoor hij steeds op
de bres stond.

— Contra naturam.

Op het Congres, waarover we in een vorig num-
mer spraken en waarvan men in een andere rubriek
in dit nummer een voortgezet verslag vindt, gaf
minister de Visser een mooi stukje jeugdpsycholo-
gie.

Als een der grondtrekken van de jongeren bracht
hij naar voren den hartstocht voor het absolute,
de geestdrift voor het ideaal.

Maar ik had een nog veel belangrijker reden
om voor u op te treden. Er moge namelijk in
de vroomheid der jeugd vaak nog zooveel on-
rijps wezen, zoodat of het godsdienstgevoel bij
voorkoor wiegelt op indrukken of het onnaden-
kend hoofd automatisch begrippen vasthoudt,
alleen omdat de opvoeding ze er inprentte; er moge
bij haar gemeenlijk nog niet of weinig aan
eenheid tusschen denken en gevoelen, en den
hoogst gebrekkigen samenhang tusschen gods-
dienstig willen en werken worden gedacht, zelfs
moge, vooral in dat tijdperk van het leven het
geloof — vergeeft mij de uitdrukking — zich
allerlei hokkesprongen en wonderlijke tegenstrij-
digheden veroorloven, waarbij overspanning des
geestes en overprikkeling van het vleesch veelal
als toonaangevers optreden — dit alles neemt
niet weg, dat de jeugd althans in een opzicht op
godsdienstig gebied zeer hoog staat — en dat is
in haar passie voor het absolute, haar geestdrift
voor het ideaal.

Jonge menschen doozelen geen lijnen weg; offe-
ren niet aan de gediensigheden der praktijk;
accommodeeren niet met hun omgeving; kennen
geen verflauwing van grenzen. Integendeel, zij
grippen naar het hoogste, zij leven bij de scherpste
tegenstellingen; zij adoreren of verachten; zij
dweepen of verketteren; zij wagen zelfs het vuur
te halen van den Olympus. Het volstrekte, het
massieve, het absolute, waaraan zij een stevig
houvast hebben en dat hen tevens in lichte laaie zet
en houdt — ziet daar uw laet, uw leven, uw ideaal!
Maar ziet daar ook het aanknooppingspunt tusschen
u en mij. Want ook de ouderdom moet bestraald

blijven door den glans van dat absolute en noch
de teleurstellingen van het leven noch de zwaar-
heden der praktijk mogen hem dit doen prijsgeven
voor het relatieve, het betrekkelijke, het wanho-
pende: „alles vloeit”. En op dat standpunt kunnen
wij elkander leeren en vermanen. Gij doet het mij
door in uw hooggestemde idealen en uw frissche
jubelzangen, mij uit te noodigen in uw heerdijk
koor mijn stem te blijven mengen en kind te
blijven van den tijd. En ik doe het u door u
voor te bereiden op den strijd, die elk wacht,
zoo hij het volmaakte kiest tot zijn levensbeginzel,
vooral op den strijd in zichzelf, zal dat volmaakte
het hoofdelement worden in het voortschrijdend
eigen zielsproces.

En o! met welk een geestdrift en bezieling
kunnen wij dat elkander doen, nu dat absolute,
waarnaar onze ziel als een onbewegelek steun-
punt hunkert, geen herschenschijn, geen afge-
trokkenheid, geen nevelachtig iets is, maar sub-
stantie is geworden, zonder iets van het vol-
strekte prijs te geven, in Christus, den absolute,
den Zoon des Levenden Gods. Of zeg ik te veel?
Neen, nog eens neen, Hoort slechts. Hij spreekt:
„Ik ben het Licht der wereld”; niet: „Ik ben
een der vele lichten, die een tamelijk schijnsel
van zich werpen, maar het Licht, het eenige
licht, het ware Licht”. Hoort Hem verder:
„Ik ben de Waarheid”; niet: „Ik heb een sprak-
ken vonk der waarheid”; en ook niet: „Ik heb
een systeem van waarheid”; maar: „Ik zelf, ik
persoonlijk, Ik Jezus ben de waarheid”.

Kan het absolute? Neen.

Ik mocht dit citaat niet bekorten.

Zoo scherp worden hier de jongeren in de ziel
gekeken.

We zijn Dr De Visser dankbaar voor deze juiste
analyse.

Dit woord was op het Congres zoo geheel op
zijn plaats.

En het strijkt meteen ook vonnis over een vreemd
verschijnsel, dat men nog slechts een paar jaar
geleden kon waarnemen.

Destijds ging er een stroom van relativisme over
het religieuze leven.

Hij schuurde ook langs de oevers van het Gere-
formeerde denken en de Gereformeerde levens-
praktijk.

Het slijb ervan kan men op dit oogenblik nog
vinden.

Zelfs is het water, dat over het land liep, nog
niet geheel opgedroogd.

En het verwonderlijke hierbij was, dat ook jon-
geren van jaren zich met dezen stroom lieten af-
drijven.

Er waren er, die redeneerden, alsof de harde
levenswerkelijkheid hun frischheid had verflenst,
hun kracht had gebroken.

Moeten de jongeren gewoonlijk in hun drift naar
het absolute, of wil men, in hun niets sparend
radikalisme, wat worden geremd, nu moesten ze
als een leeg band worden opgepompt.

Zij leefden onder den neerdrukkenden invloed
van het relativisme.

Zij maakten van schier alles een raadsel.

Het moedelooze en lustelooze scepticisme werd
in sleepende taal vertolkt.

Men zou eer meenen met oude mannetjes dan
met jonge menschen te doen te hebben.

Dat was vanzelf contra naturam (tegen de natuur
in).

Het doordrivende idealisme, de teugellooze passie
naar het absolute (hoezeer ook te veroordeelen)
is ons bij jongeren toch tienmaal liever dan het
slappe, bloedarme, futlooze relativisme.

In den mond van jongeren voegt zoo geheel het
„wij kunnen”.

Straks zullen zij het wel wijzigen in: „wij ken-
nen ten deele”.

Maar dit blijft staan: wij kennen dan toch.
HEPP.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

Eigenaardige houding.

Het is opvallend, hoe bevreesd in onzen tijd
sommige christenen zijn, wanneer ze er aan her-
innerd worden, dat hun kinderen gedoopte kin-
deren zijn. In allerlei kring kan men een soort
afkeer tegen de gedachte, dat die doop betekenis
heeft voor de opvoeding, merken. Soms uit zich
dat op al heel wonderlijke wijze.

Onlangs werd er in Amsterdam een vergadering
gehouden van de afdeling van het Ger. School-
verband. Daar werd door ondergeteekende o.m.
er aan herinnerd, dat ouders en opvoeders nimmer
mogen vergeten, dat we bij onze kinderen te doen
hebben met gedoopte kinderen, dat wil zeggen,
met verbondskinderen. Dat er dus voor die kin-
deren een roeping en een vertroosting is, met
welke zij bij het opwassen in kennis moeten wor-
den gebracht.

Wie dit ontkent staat m.i. zoo geheel buiten de
opvatting van onze vaders, staat zoo geheel bui-
ten de gereformeerde lijn, dat we werkelijk met
doezulken toch niet kunnen handelen van gelijk of
ongelijk.

Wat gebeurt evenwel? Op de bedoelde vergade-
ring is een dame — geen lid der Gerol. Kerk, —
die het noodig oordeelde, er op te wijzen, dat
het toch zoo vreeselijk was, wat daar was gezegd.